Eduskunnan suurelle valiokunnalle

Asia: U 17/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston kyberturvallisuusasetukseksi (CSA2) ja NIS 2-muutosdirektiiviksi

Telia Finland Oyj (”Telia”) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto otsikon U-kirjelmästä.

Telia pitää valtioneuvoston U-kirjelmässä esitettyjä kantoja kokonaisuutena arvioiden oikeansuuntaisina ja perusteltuina. Yleinen tavoite vahvistaa EU:n kyberturvallisuuden kyvykkyyksiä ja resilienssiä sekä vähentää sisämarkkinoiden pirstaloitumista on lähtökohtaisesti hyvä. Turvallisuuden alueella on viime vuosien aikana jo toteutettu useita säädöshankkeita ja valmistelussa on vielä lukuisia uusia hankkeita ja muutosehdotuksia voimassa oleviin säädöksiin.

Telia pitää erityisen tärkeänä, että

(i) viestintäverkkojen kriittisten ICT-osien sekä ICT-toimitusketjuriskien hallinta toteutetaan ennakoitavasti ja hallitusti,
(ii) komissiolle delegoitavat ja täytäntöönpanovaltaa sisältävät toimivaltuudet ovat selkeitä ja tarkkarajaisia, ja
(iii) tiedonvaihdossa varmistetaan tietojen minimointi sekä liike- ja ammattisalaisuuksien ja muiden luottamuksellisten tietojen suoja kansallinen turvallisuus mukaan lukien.
(iv) Sääntelykokonaisuuden ei tule johtaa päällekkäisiin velvoitteisiin tai tarpeettomaan raportointikuormaan, vaan säädösmuutosten yhteydessä tulee sääntelykehystä yksinkertaistaa, vähentää yritysten hallinnollista taakkaa ja poistaa päällekkäisiä säädöksiä ja raportointivelvoitteita.

ENISA:n mandaatti ja tehtävät

Telia suhtautuu myönteisesti ENISA:n mandaatin päivittämiseen muuttuneen uhkaympäristön ja laajentuneen EU-kyberturvallisuussääntelyn takia. Telia pitää kuitenkin tärkeänä, että ENISA:n tehtävät täydentävät jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltaa ja vastuuta eivätkä johda päällekkäisiin velvoitteisiin tai tarpeettomaan raportointikuormaan.

Telia kannattaa operatiivisen yhteistyön ja tilannekuvan kehittämistä, mutta korostaa, että tiedonvaihdon järjestelyissä on varmistettava kansallinen turvallisuus sekä tietojen luottamuksellisuus. Kansallisen turvallisuuden kannalta kriittiset asiat tulisi toteuttaa kansallisten toimijoiden toimesta.

Sertifiointikehys

Telia pitää perusteltuna sertifiointikehyksen selkeyttämistä ja tehostamista sekä EU-tasoisten sertifikaattien vastavuoroista tunnustamista, jotta sisämarkkinoiden pirstaloituminen vähenee.
Sertifiointien tulee säilyä lähtökohtaisesti vapaaehtoisina. Pakollinen tai sitovampi sertifiointikäytäntö edellyttäisi vähintään kattavaa vaikutusarviointia
Sertifiointien kustannusten ja hallinnollisen taakan tulisi olla kohtuullisia sekä yritysten että kansallisten viranomaisten näkökulmasta, mukaan lukien kansallisten sertifiointiviranomaisten resursointi ja mahdollisten maksujen läpinäkyvyys.

Yritystiedot
Telia Finland Oyj
Pasilan asema-aukio 1, 00520 HELSINKI
Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1475607-9, ALV REK 1475607-9

Viestintäverkkojen kriittiset osat

Telia pitää perusteltuna, että CSA2-asetusehdotuksessa kohdistetaan erityistä huomiota viestintäverkkoihin. EU-komissio päätti vuonna 2020 5G-työkaluvalikoimasta, jolla jäsenvaltiot sopivat vastaavansa 5G-verkkoihin liittyviin turvallisuusriskeihin. EU:n ulkopuolelta tulevien laitevalmistajien käyttämisen katsottiin aiheuttavan tosiasiallisen riskin verkkojen turvallisuudelle. EU:n jäsenvaltioita ja operaattoreita velvoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin myös toimittajariskin torjumiseksi erityisesti verkon kriittisissä osissa.

Toimittajariskin huomioiminen lainsäädännössä ja konkreettiset toimenpiteet niiden ehkäisemiseksi ovat edenneet vaihtelevasti jäsenmaissa. Telia pitää kannatettavana ajatusta EU:n yhteisistä ICT-toimitusketjuja koskevista ratkaisuista turvallisuuden, sisämarkkinoiden toiminnan ja teknologisen suvereniteetin vahvistamiseksi.

Valtioneuvoston U-kirjelmässä on punnittu monipuolisesti ICT-toimitusketjujen riskien hallitsemiseksi esitettyjä velvoitteita ja sääntelyn suhdetta perustuslakiin ja perusoikeuksiin mm. omaisuudensuojan rajoittamisen, yksityiselämän suojan ja viestinnän luottamuksellisuuden kannalta. Mahdollisia ICT-komponenttien kieltoja edeltävät, oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi ehdotetut toimenpiteet huomioiden Telia pitää arviota perusteltuna ja tasapainoisena.

Kriittisten osien tarkastelun tulee olla laaja ja teknologianeutraali: ratkaisevaa on, ohjaako tai kontrolloiko komponentti tosiasiallisesti verkkoon pääsyä tai verkossa kulkevaa liikennettä ja muodostaako se riskin palvelujen jatkuvuudelle ja verkossa liikkuvan tiedon turvallisuudelle. Vallitseva uhkaympäristö, viestintäverkkojen kriittinen merkitys huoltovarmuustoimialoille, teknologian nopea kehittyminen ja jo pitkään EU-tasolla tunnistetut 5G-turvallisuusriskit puoltavat sitä, että sääntely kattaa myös radioverkon olennaiset osat.

Mobiiliverkkoteknologioiden kohdalla tulee ymmärtää kansallisesti, että yhden operaattorin mobiiliverkossa olevat turvallisuus- ja jatkuvuusuhat vaarantavat myös muiden kansallisten operaattoreiden mobiiliverkon toiminnan ja huoltovarmuuskriittiset viestintäpalvelut, sillä mobiiliverkkojen toiminta tukeutuu perustavalla tavalla mobiiliverkkojen yhteiseen synkronisaatioon.

Mahdollisten vaihtovelvoitteiden toteutuksessa tulisi vaihtoajan perustua uhkanäkymiin ja tunnistetun riskin kriittisyyteen. Mahdolliset vaihtovelvoitteet tulee kuitenkin toteuttaa hallittavasti ja siten, etteivät ne vaaranna verkkojen kapasiteettia, laatua tai jatkuvuutta.

Komission toimivaltuudet

Telia pitää välttämättömänä, että komission toimivaltuudet teknisten säädösten ja täytäntöönpanoasetusten osalta määritellään täsmällisesti, ja tarkkarajaisesti. Toimivaltuuksien tulee olla läpinäkyviä ja oikeasuhtaisia ja että delegoitujen säädösten valmistelussa tulee hyödyntää ENISA:n, jäsenvaltioiden ja toimialan asiantuntemusta.

Erityisesti kriittisten ICT-osien listauksen päivittämisessä ja riskienhallintatoimien asettamisessa on säilytettävä jäsenvaltioille riittävä kansallinen liikkumavara ja varmistettava, etteivät velvoitteet johda äkillisiin, vaikeasti toteutettaviin muutoksiin verkoissa, eikä lisääntyvään hallinnolliseen taakkaan.

NIS2-muutokset

Telia suhtautuu myönteisesti NIS2-muutosdirektiivin tavoitteeseen yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa vaatimuksenmukaisuutta sekä tarkentaa soveltamisalaa. Telia pitää perusteltuna, että keskeisen toimijan kokokriteeriä tarkastellaan ja että päällekkäistä hallinnollista taakkaa pyritään vähentämään.

Telia pitää hyvänä rajat ylittävien riskien analysointia ja ohjeistusta, mutta korostaa, että ENISA:n osallistuminen valvontatoimiin ja tietojen saanti tulee sitoa jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyyntöön tai suostumukseen. Jäsenvaltioille tulee jäädä riittävä kansallinen liikkumavara riskienhallinnan vaatimusten asettamisessa. Täysharmonisointia koskevia toimivaltuuksia tulee tarkentaa neuvotteluissa.

Raportointivelvoitteiden tulee olla oikeasuhtaisia ja tarpeellisia ja luottamuksellisten tietojen suoja tulee varmistaa. Neuvotteluissa tulee arvioida raportointielementtien vaikutus hallinnolliseen taakkaan sekä incident response -toimintaan.

Mika Enäjärvi
Telia Finland Oyj / lakiasiat